

misli tako ali vsaj e nako vse tisto učiteljstvo (in tudi ne-
učiteljstvo), ki je črpalo sodbo o nas in o šolstvu iz naše
srede, iz naših duš, ne pa zgolj iz dalje, iz svetlih višav ali
pa iz neplemenitih namenov. Danes vem bolj nego kdaj
prej, da so naše vrste velike in neprodorne, da
uživamo odkrite simpatije tudi med slovenskim
ljudstvom, ki sodi naše delovanje in prizadevanje z
vse drugačnega stališčanega gotovi ljudje, od ka-
terih se obračajo še tisti, ki so stali še pred pol-
preteklim časom ob njihovi strani.

In to je človeku najlepše zadoščenje, ki odmeri tisoč
in več zamer! Zato pa pogumno naprej, zakaj dela je še
obilo, in čakajo nas resni dnevi. In pripravili smo se že nanje!

Engelbert Gangl.

Kritikujoči glasovi.

Italijanske in slovenske šole. „Edinost“ piše
dne 6. t. m. v 225. številu: Včerajšnji „Piccolo“ primerja po-
stopanje vlade nasproti slovenskim in italijanskim šolam in
prihaja s pomočjo svoje židovske logike seveda do trditve,
da vlada podpira nezakonite zahteve Slovencev in postopa
proti zakonitim zahtevam Italijanov. Te svoje trditve podpira
židovski list z dvema zgledoma in pravi, da je vlada zauka-
zala goriški občini ustanoviti v Gorici nepotrebno slovensko
šolo, dočim je tržaški občini zabranila ustanoviti prepotrebno
italijansko šolo pri Sv. Ivanu.

Slovenska šola v Gorici, da je nepotrebna, ker se je
letos vpisalo vanjo le 17 učencev. Kdor čita samo „Piccolo“
in slepo veruje njegovim trditvam, mu mora seveda pritrditi
da trdi v tem oziru popolnoma prav. Našim čitateljem pa je
jasno, zakaj zahaja v to šolo tako majhno število učencev;
ker smo o zadevi slovenske občinske šole že neštavnokrat
pisali in zadnjič celo pred nekolikimi dnevi. V to šolo ne
zahajajo učenci edino iz tega razloga, ker jo je že italijanska
občina tako priredila, da ne bodo hodili.

Postavila jo je namreč na skrajno periferijo mesta in v
tako zgradbo, ki prav nič ne odgovarja zdravstvenim zahte-
vam. Da je pa v Gorici slovenska ljudska šola prepotrebna,
dokazuje najbolj tamošnja zasebna ljudska šola, ki je prena-
polnjena slovenske dece. Kdo torej trpi v Gorici škodo, Slo-
venci ali Italijani? In kdo je kriv, da goriški Slovenci trpe
v tem obziru škodo, ako ne ravno tista vlada, kateri očita
„Piccolo“, da favorizira Slovence, in katera noče prisiliti
goriške občine, da bi ustanovila slovenskim otrokom v Gorici
šolo na primernem prostoru in v zgradbi, ki bo odgovarjala
temu namenu?!

Tudi o nepotrebnosti italijanske šole pri Sv. Ivanu se
je že dovolj govorilo in pisalo in bilo bi le škoda za čas in
prostor, isto ponavljati. Sicer pa to nehote priznava tudi
včerajšnji „Piccolo“, ko govori, da ne more nihče tržaški
občini zameriti, da si — ako bi laška šola pri Sv. Ivanu
tudi ne bila prav potrebna — dovoljuje v tem obziru „majhen
šolski luksus“. Tu ga imate Žida in Italijana lepo skupaj!
— Torej Italijani si smejo dovoljevati na naše slovenske
stroške poleg mnogih drugih luksusov še luksus laške šole
pri Sv. Ivanu, a mi pa moramo vključ davkom, ki jih pla-
čujemo v šolskem obziru — stradati! Oni luksus dveh itali-
janskih srednjih šol, za katere mečejo proč stotisočake in
stotisočake, mi pa brez slovenske šole v mestu, dasiravno
nam radi tega prav nič ne odbijajo na davkih! Lepa načela

to! Luksus na stroške drugih. Kaj zakoni, kaj pravica, kaj
enakopravnost?! Kdor ima moč v rokah, ta lahko guli in
odira onega, ki ga ima pod seboj, da si potem lahko dovo-
ljuje — luksus. Na podlagi te najnovejše italijansko-židovske
teorije pridemo slednjič še tako daleč, da tržaška občina
zapleni in poproda vse imetje tržaških Slovencev, da si bo
potem lahko dovoljevala luksus laške univerze in druge kul-
turne luksuse. Luksus je lepa reč, gospoda Italijani, kdor si
ga lahko privošča iz svojih sredstev; ali luksus, kakor ga
razumevate in izvajate vi, ni nič drugega nego najnižje —
lopovstvo!

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za novomeški okraj ima dne
2. listopada 1903 ob 1. uri popoldne v dekliški šoli v Ru-
dolfovem redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1.) Po-
ročilo odbora. 2.) Račun za leto 1903. 3.) Volitev novega
odbora. 4.) Slučajnosti. Če bi občni zbor zaradi pičle udeležbe
ob 1. uri ne bi bil sklepčen, bo ob 2. uri in ob vsaki ude-
ležbi drugi občni zbor, ki voli nov odbor.

Ante Požar, t. č. predsednik.

Štajersko.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje 8. listo-
pada ob 11. dopoldne v Šmarju. Na vsporedu so med
drugim: „O naši stanovski disciplini“, govori Strmšek in
„Poročilo o zborovanju Lehrerbunda“ (Šumer, Vezjak). Ob
10. ima slavnostni odbor svojo sejo. K obilni udeležbi vljudno
vabi

Strmšek.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek
dne 5. listopada 1903 dopoldne točno ob 1/11. uri v oko-
liški šoli s sledečim vsporedom: 1.) Zapisnik. 2.) Dopisi.
3.) Hospitacija v I. razredu dekliške šole. 4.) O metodi pev-
skega pouka v ljudski šoli. (Poročevalec g. Družovič.)
5.) Posvetovanje in sklepanje o ustanovitvi čebelarskega
društva za Ptuj in okolico. (Poročevalec g. Oton Riedel, ki
se kot gost udeleži zborovanja.) 6.) Slučajnosti. K polnošte-
vilni udeležbi vljudno vabi

Fr. Šorn, t. č. predsednik.

Književnost in umetnost.

Risanje v ljudski šoli.*) Dasi ima ljudski učitelj pre-
mного utemeljenih želja, si ne želi na pedagoškem polju
vendar ničesar tako živo, kakor nekoliko stanovitnega reda
pri risarskem ponku glede snovi, učbe in učnih načrtov. Črez
30 let že rišemo, kaj hočemo in kako hočemo; o uspehih —
je bolje — da molčimo. Ni čudo, da je nastalo zaradi tega
precej živahno gibanje in vrvenje, in sicer ravno v učiteljskih
krogih skoro po vseh državah olikanih narodov.

Učitelji, strokovnjaki in obrtniki so edini in docela
prepričani, da se mora odslej risanje v ljudskih šolah do-
stojno uvaževati in v večji meri gojiti in vaditi. Čas, potreb-
ščine in boj za obstanek so prepričali strokovnjake in uče-
njake, da se z našim drugim — od fonetičnega mnogo
izrazitnejšim — jezikom, to je z risanjem in risbami v ljud-
skih, meščanskih in obrtnih šolah nikakor več pasterkovati
ne sme.

Risarjev in slikarjev umetni jezik govori molče tako
nežno in strastno, popolno in prepričevalno, glasno in živo,
da fonetični z njim niti približno ne more tekmovali. Runge
pravi: „Ako bi mogel povedati, bi ne slikal.“

Kajkoli in kjerkoli se poučuje zato, da dosežemo nekaj
smotnega, nekaj formalnega ali stvarnega haseka: da se nekaj nau-

*) Naprošeni smo, da ponatisnemo ta spis, ki ga je priobčil letošnji
„Popotnik“ v 9. številu. Uredn.